

Richtlijnen voor de bd-landbouw

Naast normen waar iedere boer zich aan moet houden kennen de Demeter-voorwaarden richtlijnen. De onderstaande richtlijnen geven richting aan de bedrijfsontwikkeling. Iedere boer legt zijn eigen accenten (Mansveltscore).

1. **Gemengde bedrijfsvoering**

Voor een evenwichtige samenhang, ofwel voor een gezond bedrijfsorganisme, is het essentieel toe te werken naar een gemengde bedrijfsvoering. Veehouderij en de bijbehorende teelt van voedergewassen zijn cruciaal vanwege de productie van mest ten behoeve van de akkerbouw of groenteteelt. Een gemengde bedrijfsvoering kan echter ook heel goed door structurele samenwerking en uitwisseling met één of meerdere andere BD-bedrijven tot stand komen.

2. **Bemesting en compostering**

Er wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen bemesting van de bodem (met verteerde, rijpe strorijke mest en compost) en bemesting van de gewassen (met snelwerkende organische meststoffen bijvoorbeeld verse, vaste mest en drijfmest). Om de mest zo goed mogelijk klaar te maken als voedsel voor het bodemleven en/of het gewas, is een zorgvuldige en doelgerichte compostering essentieel. Verder is een juiste balans tussen voeding van de bodem en voeding van het gewas van groot belang.

3. **Bedrijfskarakter**

In de bd-landbouw speelt de samenhang tussen verschillende processen een belangrijke rol. Het gaat hierbij onder meer om de balans tussen het plantenrijk en het dierenrijk. Zoals bijvoorbeeld de vercompostering van dierlijke mest. Biodynamische preparaten structureren en geven richting aan de omvormingsprocessen in de composthoop. Met behulp van preparaten wordt ook de vitaliteit in de bodem en in het gewas ondersteund. De mens, de landbouwer, speelt hierin een belangrijke, dirigerende rol. Ook door zijn liefde en toewijding.

4. **Natuurontwikkeling op het bedrijf**

Natuurontwikkeling sluit heel nauw aan bij het bewust omgaan met de samenhangen tussen bodem, planten, dieren, en mensen. Een evenwichtige, natuurlijke omgeving vormt een ondersteuning bij de teelt van gezonde gewassen en bij het houden van gezond vee. Tevens spelen natuur en het landschap een belangrijke rol bij de beleving van het platteland. De landbouw versterkt hiermee haar positie in de samenleving.

5. **Ontwikkeling van boer en bedrijf**

A. **Persoonlijke ontwikkeling**

Iedere biodynamische boer kan door een georganiseerde uitwisseling van gedachten en ervaringen met collega landbouwers, voorlichters en onderzoekers komen tot een verdere ontwikkeling van de biodynamische landbouw op het eigen bedrijf (bd-beroepsontwikkeling, themawerkgroepen, boerenbezoek en intervisie). De bedrijfsontwikkeling is direct gekoppeld aan de persoonlijke ontwikkeling.

B. **Ontwikkeling van het bedrijf**

Biodynamisch boeren kun je beschouwen als een ontwikkelingsweg. Niet uitsluitend omzet en rentabiliteit spelen een rol bij de verschillende keuzes die worden gemaakt. Hierbij kan gedacht worden aan zeer verschillende aspecten. Bijvoorbeeld:

Sociale doelstellingen zoals:

- zorgverlening (zorgboerderij),
- contact met de consumenten (open dagen),
- ruimte bieden aan vrijwilligers/stagiaries.

Economische doelstellingen zoals:

- loonverdeling, gezamenlijk ondernemerschap,
- grond in beheer van een stichting (ipv "privé"-beheer),
- groente-abonnementen.

Politieke doelstellingen zoals:

- deelname in maatschappelijke organisaties,
- voorlichting aan de consument.

6. **Landbouwkundige doelstellingen**

In de praktijk van de biodynamische landbouw zijn er verschillende landbouwkundige terreinen waarop de bd-boeren voorop lopen in de landbouwontwikkeling, zoals:

- het gebruik van biologisch uitgangsmateriaal (planten + vee);
- inzet van regionale rassen (zaadvaste planten en oude veerassen);
- bedrijfseigen vermeerdering (inzet van bedrijfseigen zaadgoed en bedrijfseigen fokkerij);
- optimale verzorging van de bodem (bodembewerking, vruchtwisseling),
- mechanisatie en gebouwen (stalsystemen).

Al deze verschillende aspecten worden verwerkt in een beoordeling van ieder bedrijf, de Collegiale Toetsing. Deze score telt mee bij het behalen van het Demeter-certificaat.